

UNIVERZITA KARLOVA

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

ÚSTAV PATOLOGICKÉ FYZIOLOGIE

12853 PRAHA 2, U Nemocnice 5

Přednosta: Doc. MUDr. Martin Vokurka, CSc.

Vrozené poruchy metabolismu

Doc. RNDr. Marie Hubálek Kalbáčová, Ph.D.

Ve spolupráci s lékaři z Kliniky dětského a dorostového lékařství

Prof. MUDr. Viktor Kožich, CSc.

MUDr. RNDr. Pavel Ješina, Ph.D.

MUDr. Martin Hřebíček, Ph.D.

Vrozené poruchy metabolismu

Co to je?

J Inherit Metab Dis (2015) 38:1003–1006
DOI 10.1007/s10545-015-9893-x

EDITORIAL

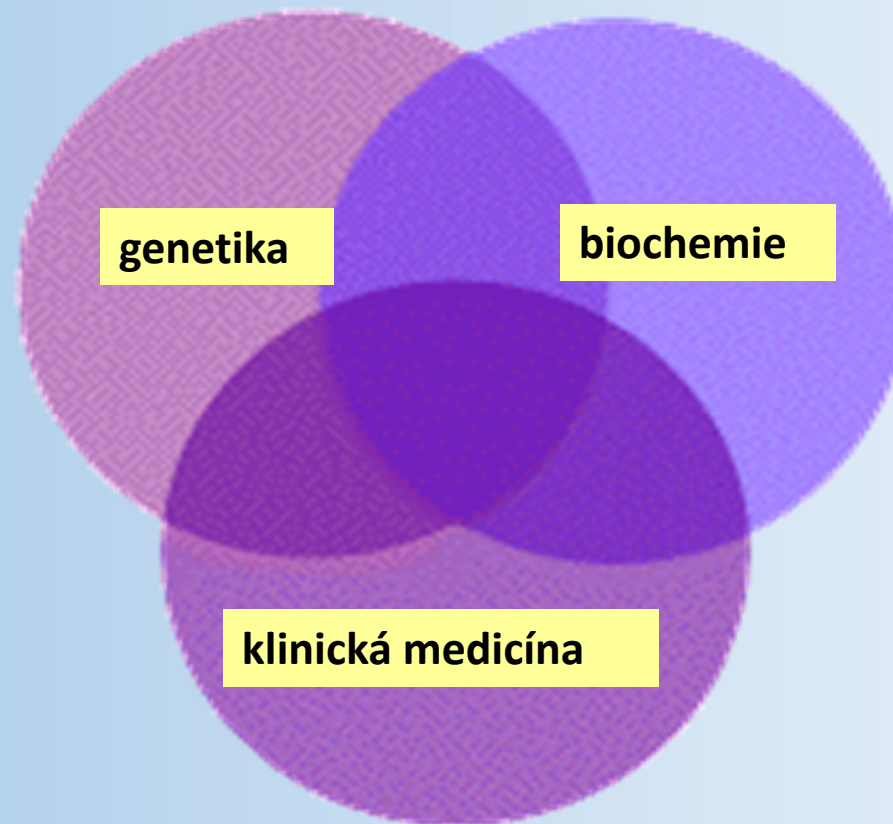
Quo vadis: the re-definition of “inborn metabolic diseases”

Eva Morava^{1,2} · Shamima Rahman³ · Verena Peters⁴ · Matthias R. Baumgartner⁵ ·
Marc Patterson⁶ · Johannes Zschocke⁷

The JIMD will retain its focus on conditions affecting the **biosynthesis or breakdown of substances within specific pathways, recognizable by specific biochemical tests.**

Biosyntéza nebo rozložení látek pomocí specifických drah, které jsou rozpoznatelné specifickými biochemickými testy

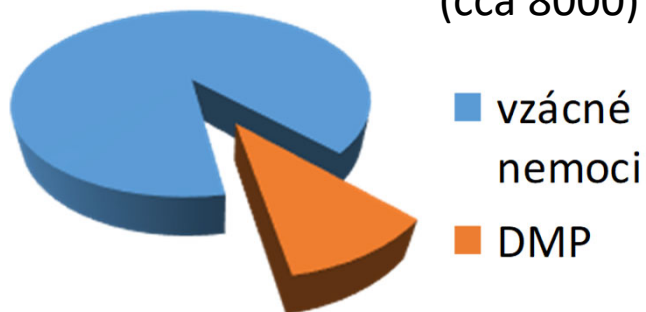
Biochemická genetika = DMP

Dědičné metabolické poruchy

Vzácné nemoci (výskyt <1:2000)

(cca 8000)

Národní strategie pro vzácná onemocnění na léta 2010-2020
(usnesení vlády ČR č. 466 ze dne 14.6.2010)

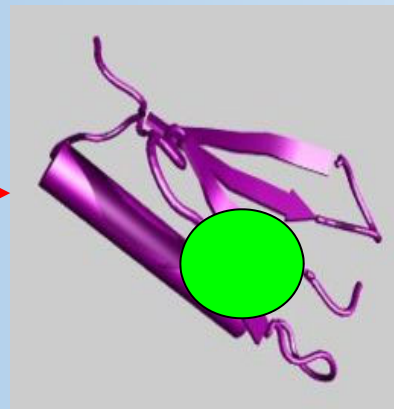
- DMP = cca 1/10 vzácných nemocí
- cca 1400 nosologických jednotek
- souhrnný výskyt nejméně 1:500
- v obvodu každého praktického lékaře jsou nejméně 1-2 pacienti s DMP
- cca 30% nemocí je léčitelných (100 nemocí dobře léčitelných)

Dědičné metabolické poruchy

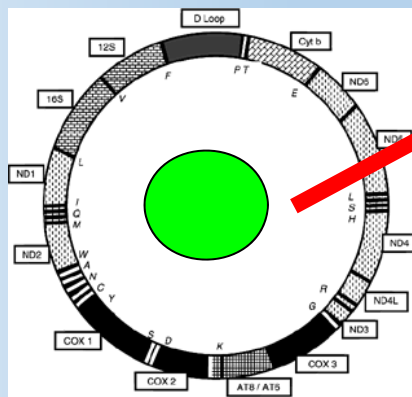
genomová DNA

obvykle AR, X-vázané

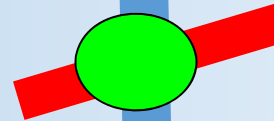

obvykle enzym

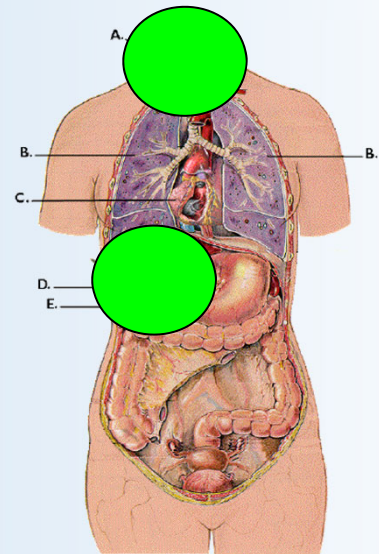

mitochondriální DNA

substrát

produkt

Klinicky variabilní

Mechanismy u DMP

Metabolismus

- Sacharidy
- Lipidy
- Nukleotidy
- Aminokyseliny
- Energie
- Biosyntéza a metabolismus glykanů
- Kofaktory a vitamíny

Zpracování genetické informace (Genetic information processing)

- Transkripce
- Translace
- Balení, třídění a degradace
- Replikace a opravy

Zpracování podnětů z okolí buňky (Environmental information processing)

- Membránový transport
- Přenos signálu

Buněčné procesy

- Transport a katabolismus
- Buněčný růst a smrt
- Buněčná společenství
- Buněčný pohyb

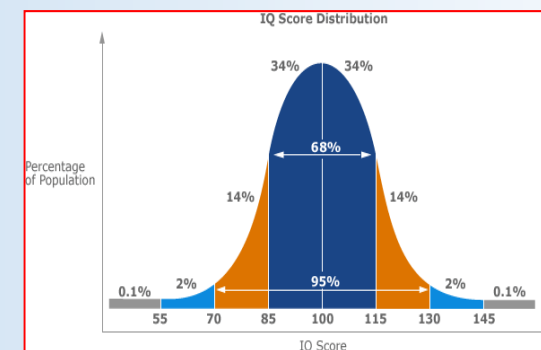
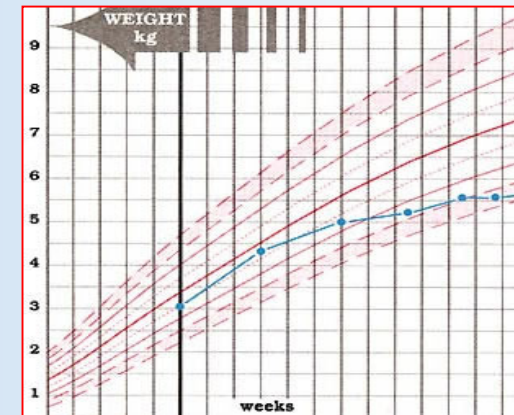
Klinika DMP-(ne)specifita příznaků

specifické

př. NH_3 , kys.močová

nespecifické

<http://gatsome.com/images/iq.gif>

<http://www.saratogaschools.org/AcademicServices/MiddleSchool>

http://img.medscape.com/pi/emed/ckb/pediatrics_genetics/941088-943343-507.jpg

Výskyt DMP

- novorozenecký screening (10-40 DMP) (15 DMP v ČR)

1:800-1:4 000

- selektivní screening (cca 1000 nemocí)

- nejméně 1:500-1:1 000

- frekvence asymptomatických heterozygotů pro DMP

- nejméně 1:15

- populačně specifické DMP

- Finsko (lysozomální poruchy)

- Slovensko (alkaptonurie)

- Quebec (tyrosinemie)

- Aškenazská židovská populace (lysozomy)

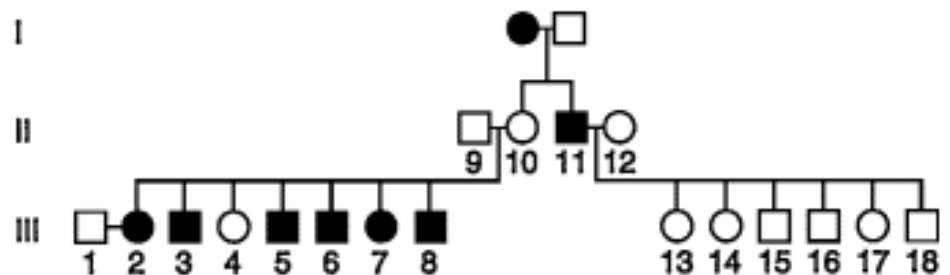
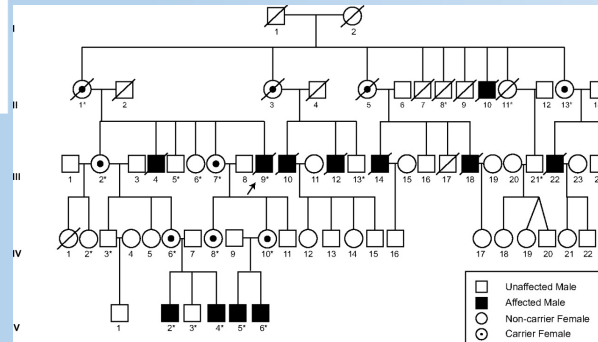
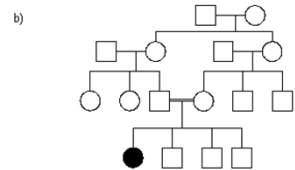
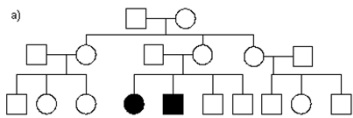
DMP - signály

- Rodinná anamnéza – konsanguinita, podobný průběh nemoci u příbuzných, neobjasněné úmrtí příbuzných
- Onemocnění považované původně za běžné neodpovídá na standardní léčbu
- Multisystémové onemocnění
- Průběh nemoci ovlivněný zevními faktory/potravou
  - katabolismus
  - hladovění
  - příjem proteinů nebo cukrů (galaktóza, fruktóza)
  - námaha
- Nevysvětlitelné laboratorní odchylky při běžných vyšetřeních

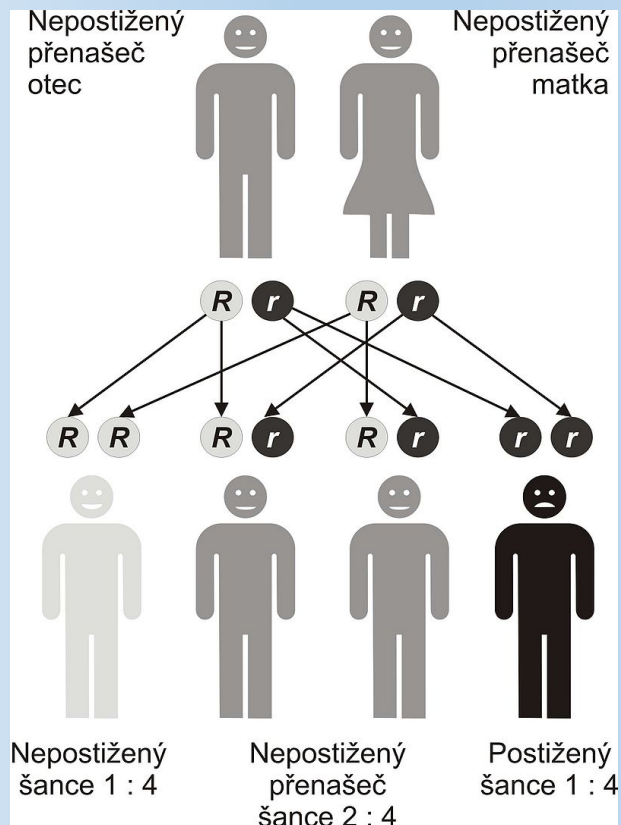
Dědičnost DMP

Mendelovská dědičnost

- Autosomálně recesivní
- X-vázaná
- Maternální přenos mitochondriálních poruch

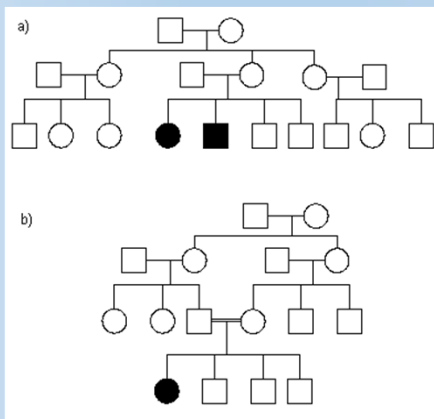

Autosomálně recesivní dědičnost DMP

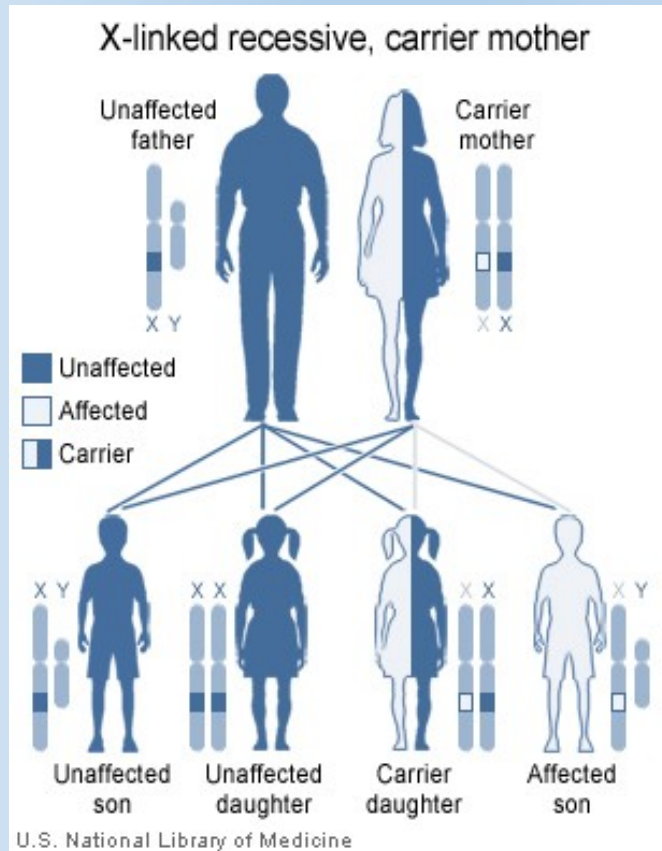

- geny na autozomech (nepohlavních chromozomech)
- znak podmíněný recesivní alelou
- fenotypový projev u recesivních homozygotů (aa)
- heterozygoti bez klinického projevu (Aa) - přenašeči

- Typická pro většinu DMP
- Pomýšlí se na ní při postižení více sourozenců nebo příbuzenském sňatku
- Detekce heterozygotů obtížná na úrovni metabolitů či enzymů
- Snadná detekce na úrovni genu

X-vázaná dědičnost DMP

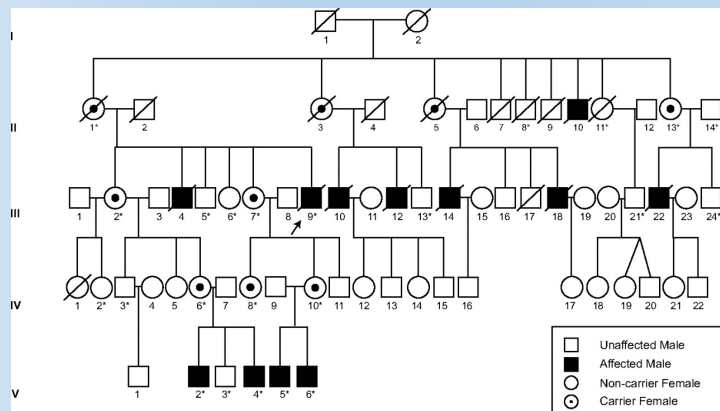

- geny na pohlavních chromozomu X
- muž je hemizygot (XY)
- fenotyp podmíněn jen jednou alelou

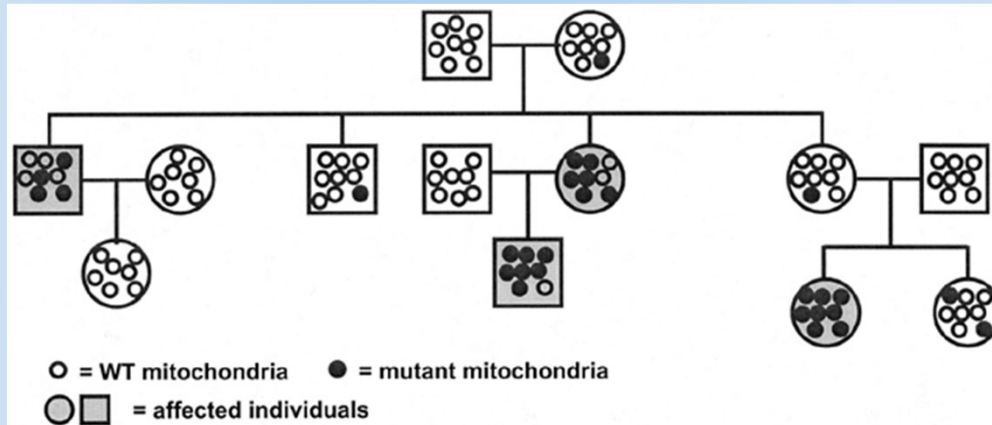
- méně častý typ dědičnosti u DMP (OTC, Fabry, MPS II..)
- typické postižení hemizygotů
- heterozygotky mohou být symptomatické při inaktivaci zdravého X-chromosomu

Příklady

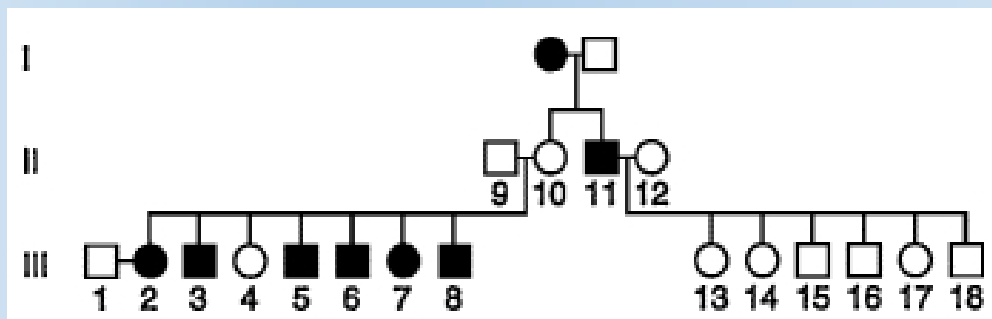
- 30% nosiček pro mutace v genu OTC je symptomatických,
- nosičky pro Fabryho nemoc jsou často symptomatické s pozdním a mírným průběhem nemoci

Maternální dědičnost (mitochondriální dědičnost)

- Přenos mtDNA téměř výhradně v cytoplasmě vajíčka
- Náhodné rozdělení mutantní a normální mtDNA (heteroplasmie)
- Variabilita klinické tíže u potomků
- Různý časový nástup, různé orgány
- Prenatální ani preimplantační diagnostika není možná

Genotyp versus fenotyp

Discontinuous variation

purple flower

white flower

Continuous variation

Seed color red to white

- Monogenní onemocnění jsou víceméně myšlenkový konstrukt
- Většina znaků má oligogenní dědičnost
- Efekty jako X-inaktivace, imprinting, epigenetické změny
- Kontinuum fenotypů dle lokalizace a efektu mutací

Interakce genotyp X prostředí (dieta)

Fenylketonurie

Irene
diagnostikovaná 3
dny po porodu

Irenina sestra
diagnostikovaná pozdě (konec
1.roku života, křeče,
psychomotorická retardace)

Dcera Irene
po úspěšně léčené mHPA

Stejný genotyp, ale různý fenotyp (obsah Phe v dietě)

Základní skupiny DMP

Aminoacidopatie - Fenyketonurie a hyperfenylalaninémie - nejčastější

Jiné aminoacidopatie a organické acidurie

Poruchy beta-oxidace mastných kyselin -nedostatečná tvorba ketolátek při hladovění s následnou hypoglykemií či intolerancí svalové námahy

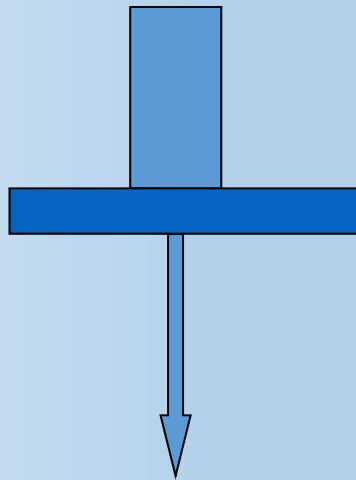
Poruchy metabolismu sacharidů a glykosylace – poruchy ve zpracování Gal a Fru
- hepatopatie a generalizovaná tubulopatie

Lysozomální nemoci – hromadění komplexních molekul, multisystémová onemocnění

Mitochondriální nemoci – porucha funkce enzymů dýchacího řetězce, multisystémová onemocnění

Patofyziologie metabolitů u DMP

substrát

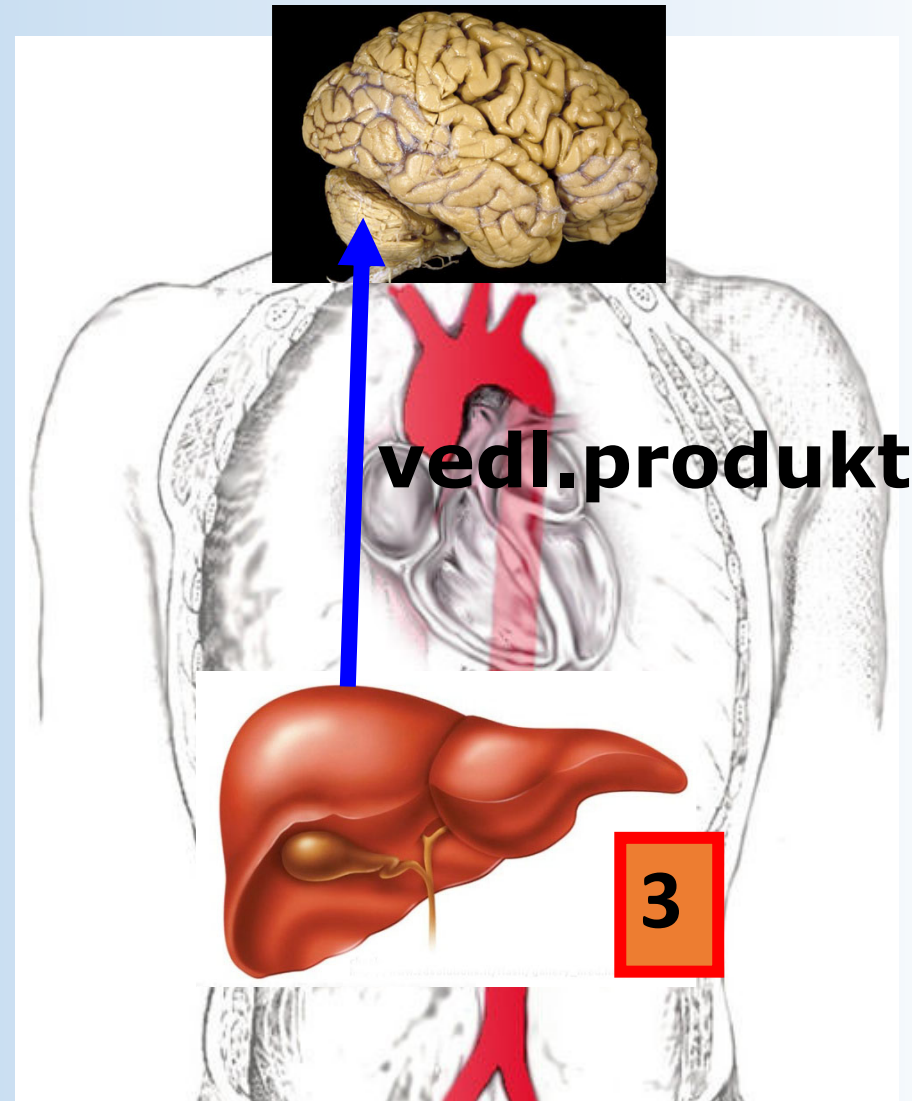
produkt

1

<1500 Da

>1500 Da

2

Nemoci malých molekul (< 1 500 Da)

- Způsobeny poruchami látek přiváděnými exogenně stravou (AK z bílkovin, sacharidy, mastné kyseliny)

Projev – akutní projevy, zvýšený projev při zvýšených energetických nárocích (horečka, námaha)

- funkční odchylky (změny chování) než strukturální abnormality

Léčba

- Dietní omezení látek, které neumí pacient zpracovat
- Zvýšený přívod látek, které neumí pacient produkovat
- Podávání vitamínů (kofaktorů enzymatických reakcí) (někdy pomáhá)

Nemoci komplexních molekul (> 1 500 Da)

- Způsobeny poruchou tvorby, transportu nebo odbouráváním endog. syntetizovaných složitých makromolekul (glykosaminoglykany, glykoproteiny, glykolipidy, ...)

Projev – abnormalita buněčných membrán a organel (lysozomy, peroxizomy)

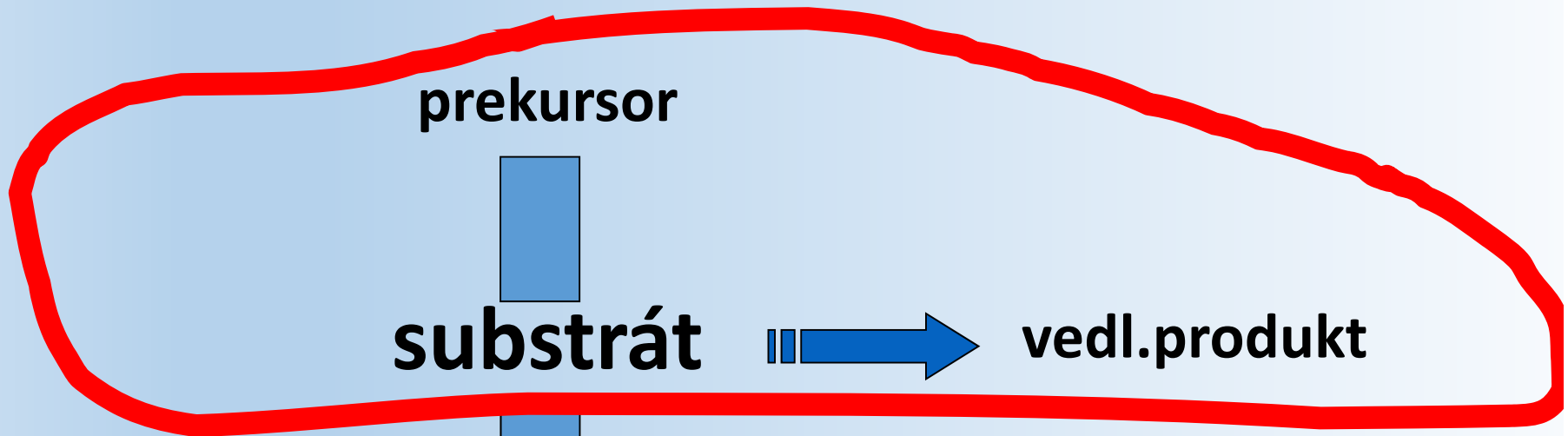
Léčba

- Symptomatická (většinou)
- Enzymová substituční terapie (Gaucherova nemoc, Fabryho nemoc, Pompeho nemoc)

Nemoci malých a komplexních molekul

	< 1 500 Da (malá molekula) (aminokyseliny, porfyrin, purin, neurotransmitery, kovy (Mn, Cu),...)	> 1 500 Da (komplexní molekula) (glykogen, sfingolipidy, GAG, mukopolysacharidy, cholesterol,...)
Akutní toxicita	Ano	Ne
Chronická progrese	±	Ano
Lokalizace	Cytosol, ECT	membrány
Strukturální dopady	Ne	Ano
Diagnostika	Krev, moč	Tkáně (moč)
Původ	Exogenní	Endogenní
Léčba – dieta, vitamíny	Úspěšná	Neúčinná
zhoršení	Po jídle, po námaze	

Hromadění substrátů

Příklady:

- Phe a Phe-deriváty
- amoniak
- cystin v moči (cystinosa, cystinurie)
- mukopolysacharidy

Hyperfenylalaninémie/fenylketonurie (HPA/PKU)

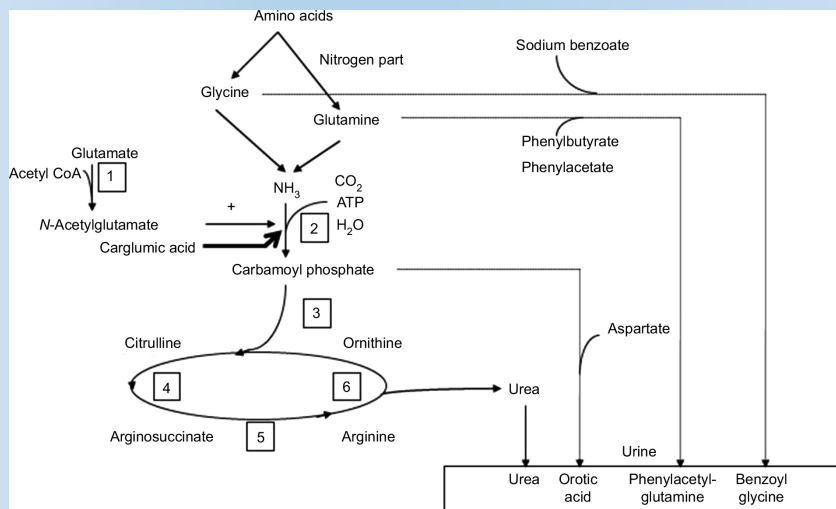
Boy with untreated PKU

- Porucha metabolismu Phe
- u nás výskyt cca 1:6 000
- mentální retardace, poruchy chování
- epilepsie
- typický zápach-myšina
- světlá pigmentace, ekzémy
- variabilita biochemické a klinické tíže: mírná HPA, PKU
- maternální HPA poškozují plod
- Léčba: snížený přívod Phe, BH4

Hyperamonémie

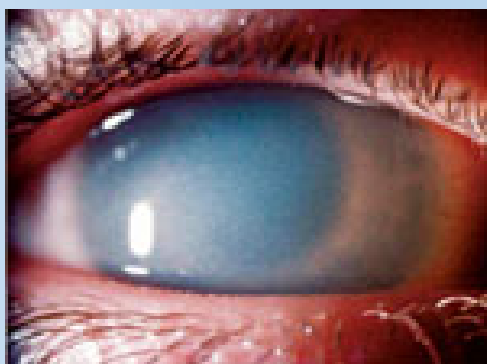
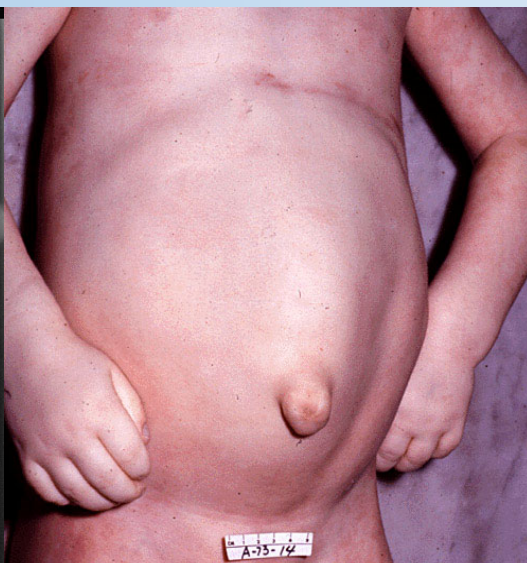
- Poruchy cyklu močoviny
- Zvýšený amoniak v krvi
- Četnost poruch cyklu močoviny 1:30 000
- Edém mozku, křeče, hypotonie a kóma způsobené hyperamonémií
- Průběh- akutní novorozenecký, pozdní forma, intermitentní varianta
- Léčba: eliminace, dieta, benzoát/PheBut, transplantace jater

<http://www.healingmatthew.com/wp-content/uploads/2013/12/180adjusted.jpg>

Multisystémové onemocnění pojiva (mukopolysacharidózy)

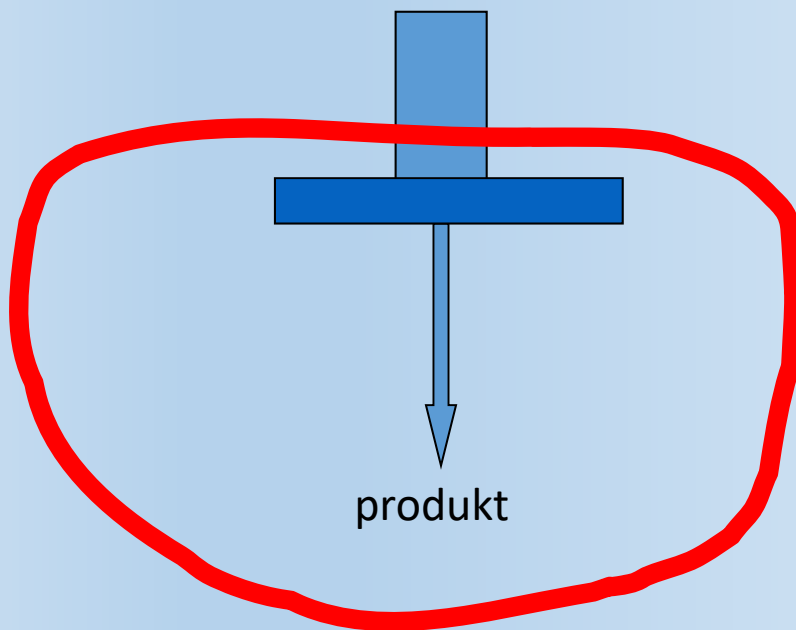

<http://eyepathologist.com/images/KL1771.jpg>

http://deti.msk.ru/plaxin_egor.jpg

<http://myweb.lsbu.ac.uk/dirt/museum/margaret/438-1811-2640151.jpg>

Chybění produktu

Příklady:

- glukóza u glykogenóz
- ketolátky u poruch beta-oxidace mastných kyselin
- tyrosin u fenylketonurie
- ATP u mitochondriálních nemocí
- glykoproteiny u CDG nebo galaktosemie

Intolerance hladovění - Glykogenóza I

- Hromadění glykogenu v tkáni nebo jeho abnormální struktura
- Porucha uvolňování glukosy-
hypoglykemie nalačno
- Neprospívání, zvětšení břicha při hepatomegalii
- Kardiomyopathie a myopathie
- Léčba - frekventní strava
  - omezení živočišných tuků, laktózy, sacharózy a fruktózy
  - kalorická potřeba hrazena maltodextrinem
- ev. transplantace srdce

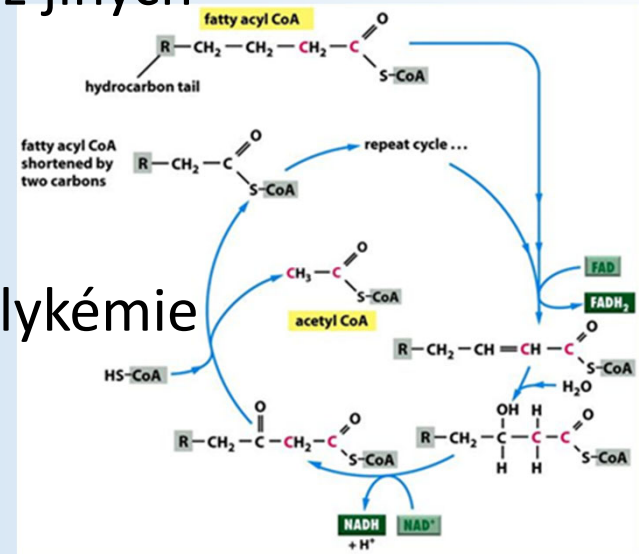
Deficit MCAD

(porucha beta-oxidace mastných kyselin)

- hromadění MK a jejich toxických derivátů, nedostatečná tvorba energie
- frekvence v Evropě 1:20,000
- hypoglykémie při dlouhém hladovění, může být smrtelná
- snížená tvorba ketoláttek
- mimo ataky obvykle bez jiných klinických komplikací

- Léčba: prevence hypoglykémie

Dodání chybějícího produktu

- **Přímo produkt blokové reakce**
  - Obohacování směsi AMK (Tyr u PKU)
  - Glukosa u GSD
- **Distální obejití bloku**
  - Glukosa u poruch beta-oxidace MK
  - MCT (medium-chain-triglycerid) oleje u poruch beta-oxidace dlouhých MK
  - Uridin u orotové acidurie
  - Obohacování směsi AMK (Cys u deficitu CBS, Tyr u PKU)

1400 DMP v kostce - příklady

	Malá molekula (aminokyseliny, profyrin, purin, neurotransmitery, kovy (Mn, Cu),...)	Komplexní molekula (glykogen, sfingolipidy, GAG, mukopolysacharidy,cholest erol,...)
Hromadění substrátu	Intoxikace po nevhodném jídle •Aminoacidopatie TOXICITA •Organické kyseliny	Postnatální střádání •Lysozomální nemoci •Glyk... STŘÁDAVÁ ONEMOCNĚNÍ
Chybění produktu	Nefungující syntéza nebo transport některých INTOLERANCE HLADOVĚNÍ ČI SVALOVÉ PRÁCE •Mitochondriální nemoci	Syntéza a recyklace molekul... int... v... •Ge... PORUCHY VÝVOJE ORGÁNŮ •peroxizomální nemoci

Léčba DMP

> 1400 DMP

1/3 DMP „léčitelná“ (dobrá prognóza pro 100+ DMP)

Efektivita a náklady jsou variabilní

Genetické poradenství obvykle možné

Novorozenecký screening možný pro řadu DMP

- Symptomatická léčba
- Léčba ovlivněním metabolické dráhy
- Léčba primárního defektu – exprese genů, genová terapie
  - substituce enzymu, ovlivnění funkce enzymu
  - transplantace
- Psychologická a sociální podpora

Klasická DMP:

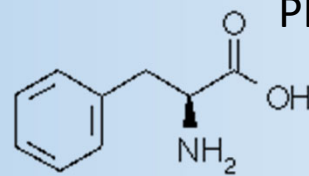
Fenylketonurie jako model mechanismů a léčby

<http://www.pahdb.mcgill.ca/>

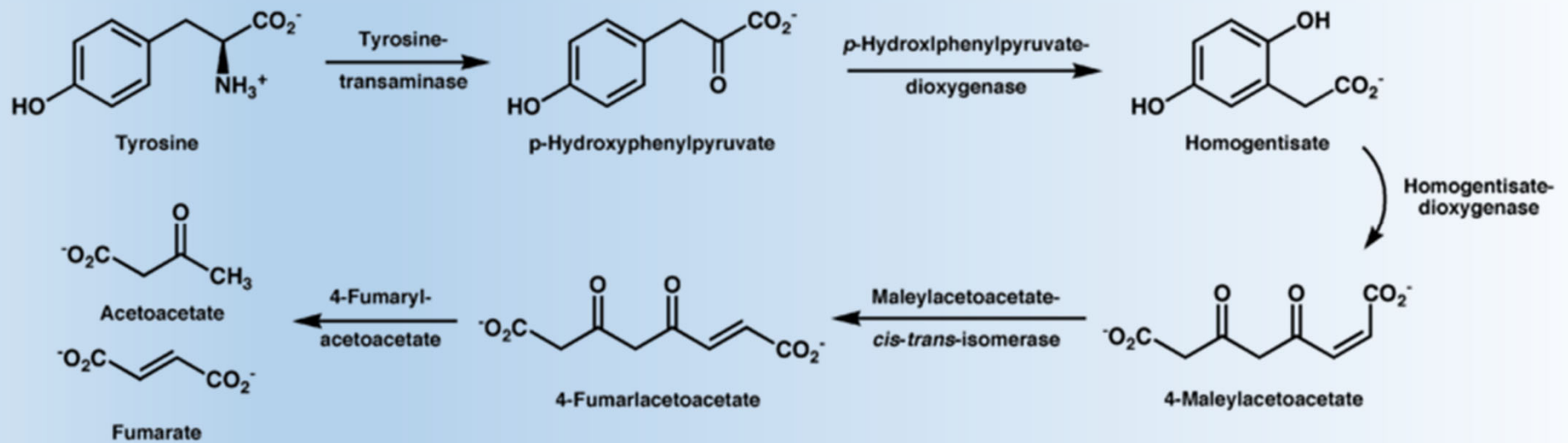
Fenylketonurie

Phenylalanin

PAH – phenylalanin hydroxyláza

PAH

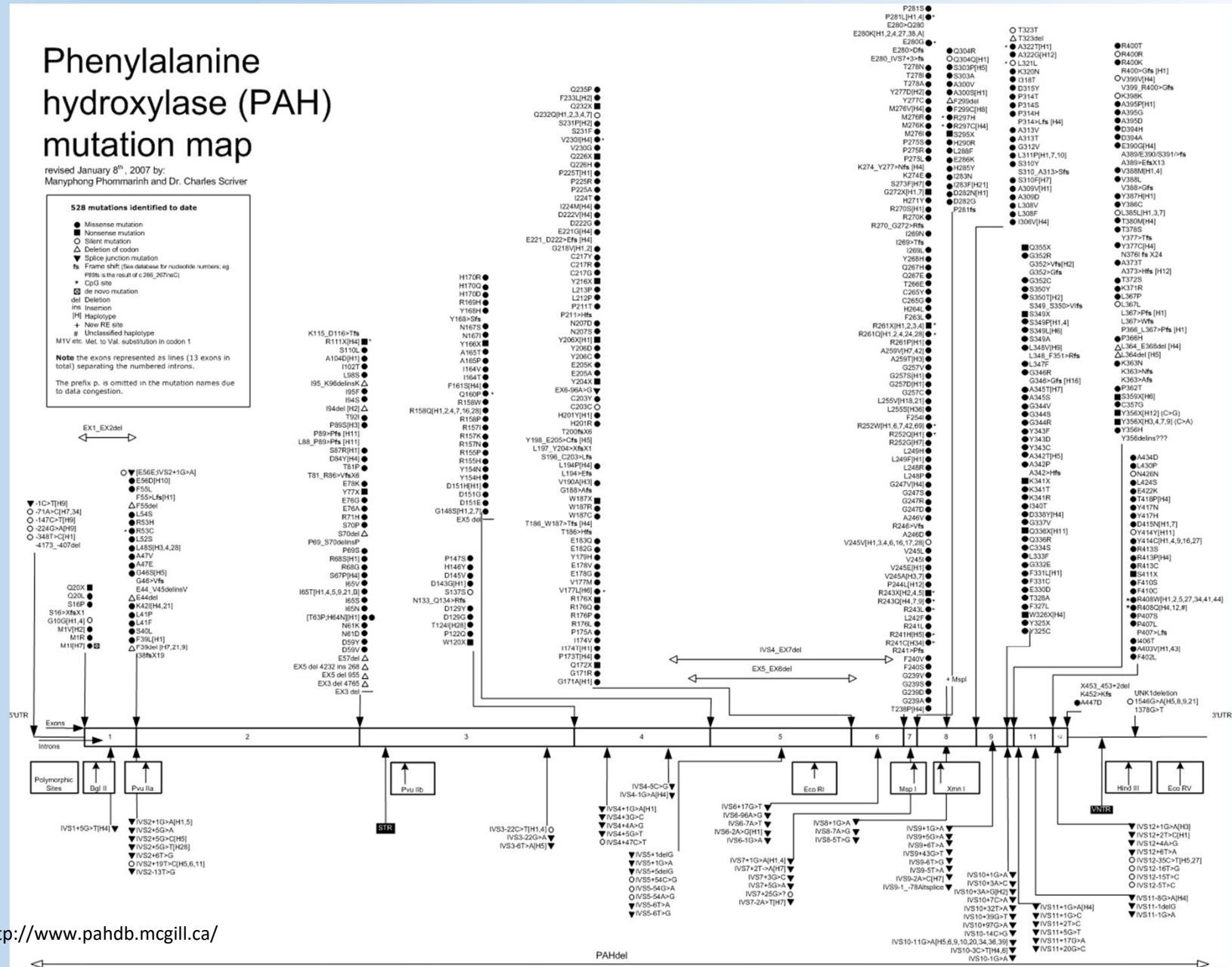

Phenylalanine hydroxylase (PAH) mutation map

revised January 8th, 2007 by:
Manyphong Phommanin and Dr. Charles Scriver

528 mutations identified to date

- Missense mutation
  - Nonsense mutation
  - Silent mutation
  - △ Deletion of codon
  - ▽ Splice junction mutation
  - ◆ Frame shift (See database for nucleotide numbers, eg. P98fs, is the result of c.206_207insC)
  - ★ CpG site
  - ⊠ de novo mutation
  - del Deletion
  - ins Insertion
  - [H] Haplotype
  - + New Ref. site
  - # Unclassified haplotype
  - M1V etc. Met. to Val. substitution in codon 1
- Note the exons represented as lines (13 exons in total) separating the numbered introns.
- The prefix p. is omitted in the mutation names due to data congestion.

<http://www.pahdb.mcgill.ca/>

Mechanismy a komplikace

u nás výskyt cca 1:5 300 (> 600 pacientů)
(celosvětově 1:12 000, Finsko 1:1 milionu)

Metabolické změny

- Hromadění Phe
- Vedlejší metabolity Phe
- Deficit Tyr

Boy with untreated PKU

Klinické komplikace

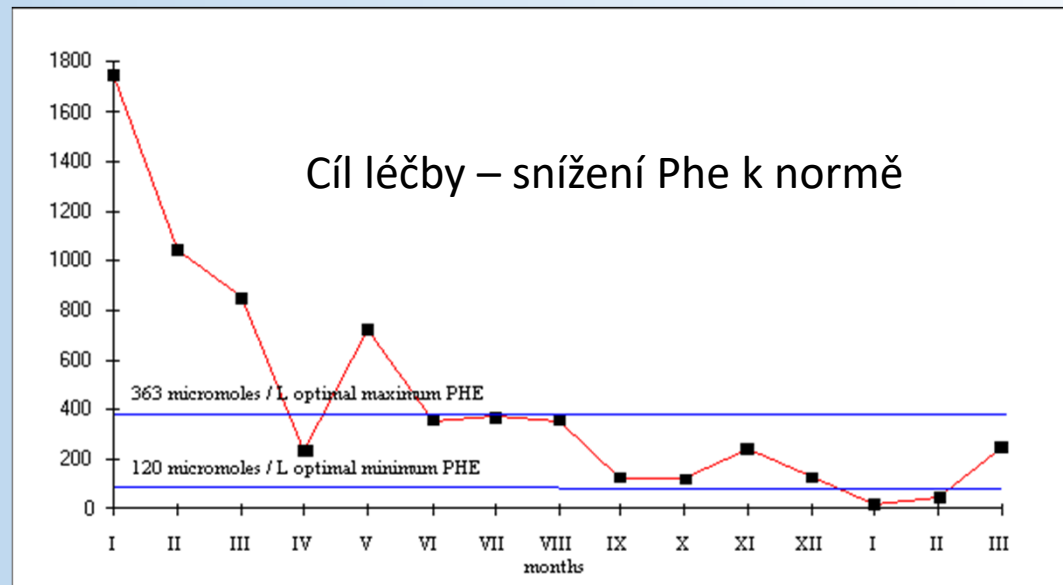
- Abnormální zápach po myšince
- Hypopigmentace
- Abnormality bílé hmoty
- Abnormální synaptogeneze
- Kognitivní poruchy
- Poruchy chování (podobné ADHD)

Klasická dietní léčba PKU

Prof. Horst Bickel
(1918-2000)

- Snížený přívod Phe v přirozené stravě (cca 1/5-1/3 normálního přívodu)
- Suplementace směsi AMK bez Phe
- Dodání Tyr

Jídla s vysokým obsahem Phe

množství		obsah Phe/mg
pstruh na grilu	200 g	} 1110
hranolky	100 g	
pečené kuřecí stehno	150 g	} 1300
vařené brambory	250 g	
smažený sýr Eidam	140 g	} 1900
hranolky	100 g	
tatarská omáčka	25 g	
smažený vepřový řízek	110 g	} 1170
vařené brambory	250 g	
špagety milánské/boloňské (se sýrem)	1 porce 330 g	1320

Hodnoty jsou orientační (průměrné), nikdy nelze určit přesnou hodnotu jídel z důvodu rozdílných receptur v jednotlivých restauračních zařízeních.

Vydáno za podpory firmy SHS, Na Pankráci 30, 140 21 Praha 4,
www.shs-pku.cz

Národní sdružení PKU a jiných DMP vydává

Miniprůvodce jídelním lístkem s hodnotami Phe

**Příjem Phe v běžné stravě
3000-4000 mg/den**

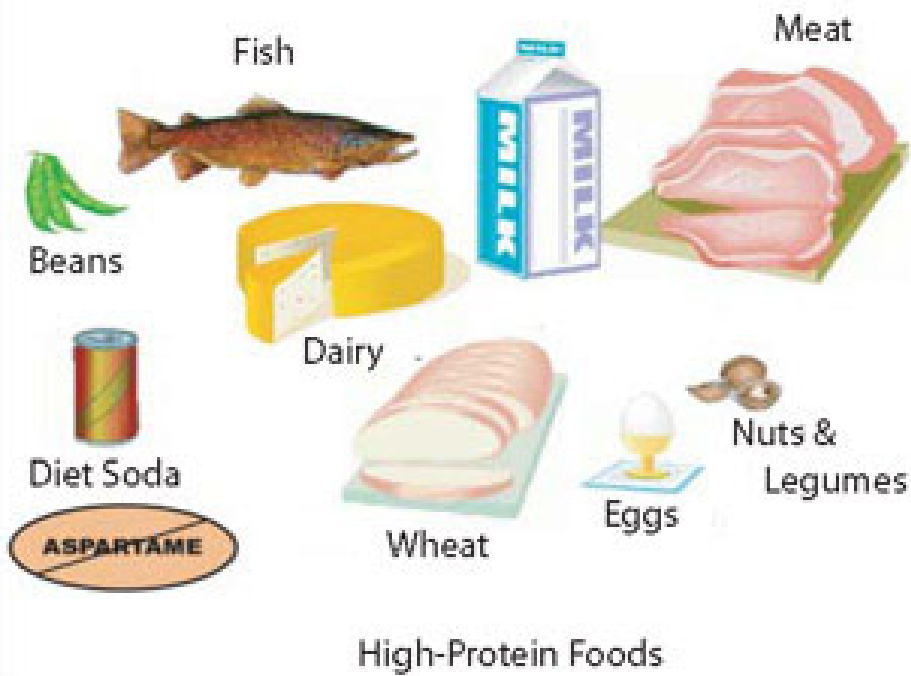
**Tolerance Phe k udržení hladin
Phe <360 μ mol/l**

Děti cca 300-400 mg Phe/den

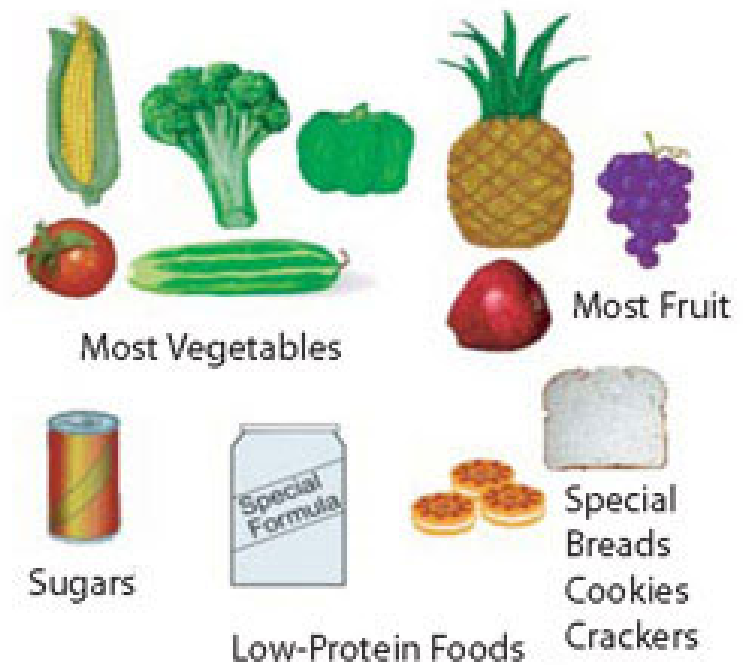
Dospělí 800-1200 mg Phe/den

Terezie Paterová, nutriční terapeutka
Jana Komárková, nutriční terapeutka

High Phenylalanine Foods:

Low Phenylalanine Foods:

Realizace diety

Jídelníček – pestrý a energeticky bohatý

– kombinace běžných a nízko bílkovinných potravin

Potraviny – z hlediska obsahu bílkovin

1. s **vyšším** obsahem bílkovin – mléko, ml. výrobky, maso, masné výrobky, vejce, luštěniny
2. se **středním** obsahem bílkovin – pečivo, těstoviny, rýže, mouka
3. s **nízkým** obsahem bílkovin – ovoce, zelenina, tuky a oleje, džem, med, šlehačka 31% a skupina speciálně vyráběných nízkobílkovinných potravin a surovin

Nízko bílkovinné potraviny

Potraviny zpracované technologickým způsobem tak, aby obsahovaly méně bílkovin než běžné výrobky

Na trhu dostupné – Balviten (Polsko), Bezgluten (Polsko), Loprofin (Německo), Taranis (Francie), Orgran (Austrálie), Harifen (Německo), Rosies (Holandsko), Metax (Německo)

Na etiketě – obsah bílkovin, tuků, sacharidů, energetické hodnoty + obsah Phe někdy i Met, Tyr, Val, Leu, Ileu (Metax)

Roční náklady 150-300 tis Kč/pacient (v ČR 660 pacientů) Navýšení nákladů pro rodinu cca 40 tis Kč/rok

1,3g B/100 ml

60g B/100 g

10g B/125 ml

10g B/sáček 18,2g

32 mg Phe/100 g

2,1 mg Phe/3/4 hrnku

5,6 mg Phe/56 g

Děti cca 300-400 mg Phe/d
Dospělí 800-1200 mg Phe/d

Určeno pro věkovou kategorii nad 18 let (s přihlednutím k dané denní toleranci Phe v přirozené stravě)

Polévky

	množství/ml	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
gulášová	250	355	☹	
bramborová	250	185	☺	
hovězí vývar	250	170	☺	bez masa
rajská s těstovinou, rýží	250	125	☺	
česnečka s brambory	250	110	☺	

Základní přílohy

	množství/ml	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
americké brambory	220	270	☹	
hranolky	150	185	☺	
bramborový knedlík	200	550	☹	
bramborová kaše	300	335	☺	
chléb konzumní	50	155	☺	1 krajíc
houska	45	200	☺	1 kus

Zeleninové přílohy

	množství/ml	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
dušená mrkev s hráškem	120	100	☺	
dušené kysané zelí	150	80	☺	
dušený špenát	150	240	☺	

Bezmasá jídla

	množství/g	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
smažený květák	150	345	☹	
smažené žampiony	150	385	☹	
pizza Vegetariana	340	1100	☹	bez sýru
		1420	☹	se sýrem
zeleninové rizoto	300	360	☹	bez sýru
		750	☹	se sýrem

Saláty

	množství/g	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
míchaný	150	50	☺	(rajče, okurka, paprika, cibule)
rajčatový	150	45	☺	
zelný	150	50	☺	
řecký	150	195	☺	(rajče, okurka, paprika, olivy, salát, Feta/Balkán)

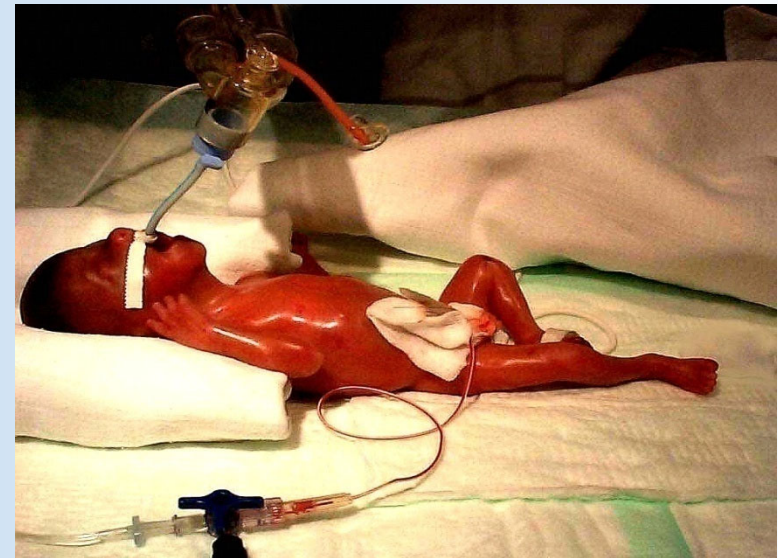
Moučníky

	množství/g	obsah Phe/mg	hodnocení	poznámka
palačinka s džemem	150	430	☹	bez šlehačky
palačinka s ovocem	180	460	☹	bez šlehačky
medovník	100	300	☹	1 porce
jablečný štrúdl	150	330	☹	1 porce

Mateřské mléko 62 mg Phe/100 ml

Tolerance < 20 mg Phe/kg/den

Primene 10%	420 mg Phe/100 ml
Aminoventoes N Paed 10%	457 mg Phe/100 ml
Aminoplasma 10%	510 mg Phe/100 ml
Neonutrin 10%	650 mg Phe/100 ml

Aminosteril N hepa 8%
Aminoplasma hepa 10%

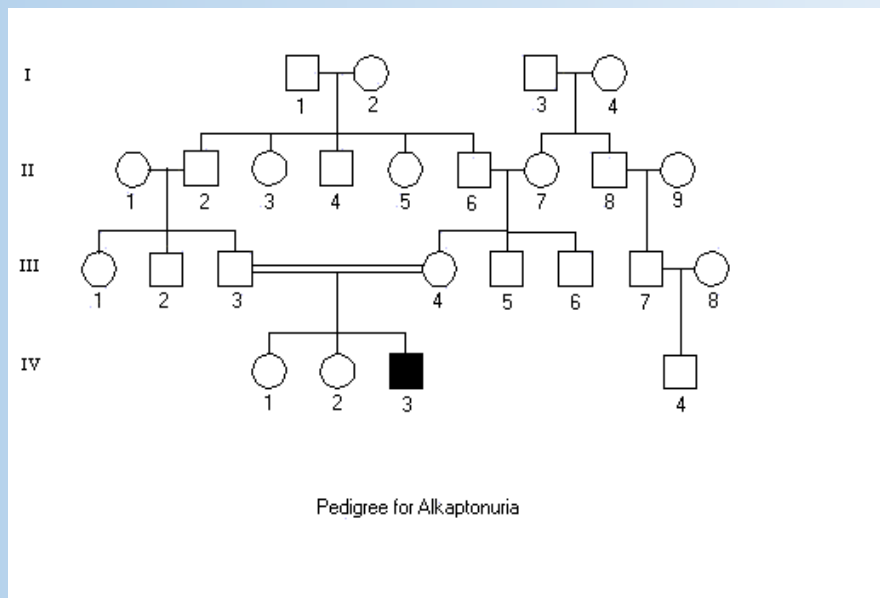
88 mg Phe/100 ml
160 mg Phe/100 ml

Alkaptonurie

THE INCIDENCE OF ALKAPTONURIA: A STUDY IN CHEMICAL INDIVIDUALITY

ARCHIBALD E. GARROD

Lancet, vol ii, 1902, 1616-1620

- odhalil, že geny mohou ovlivňovat biochemické procesy
  - vrozené metabolické vady = biochemická genetika

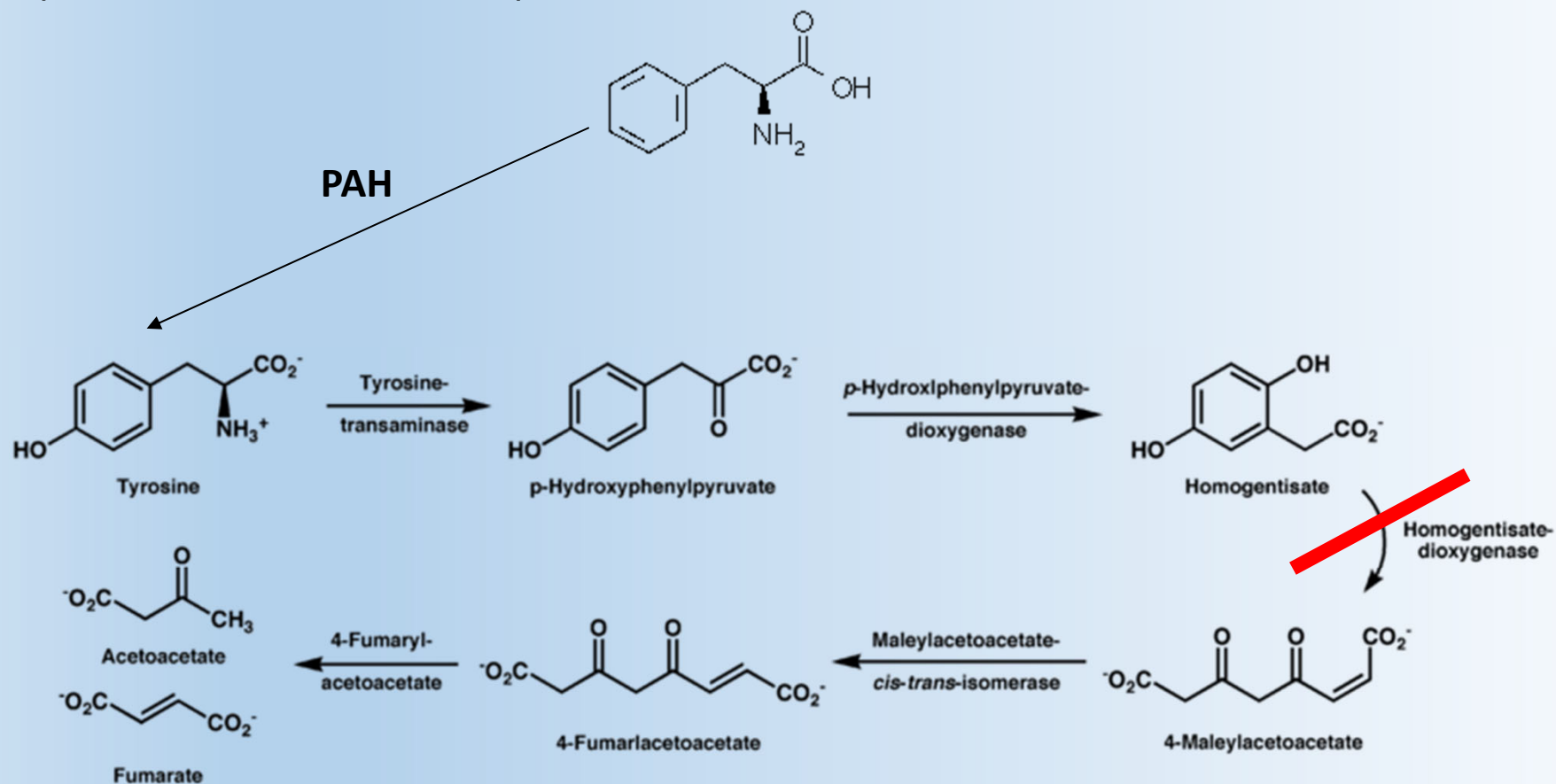

Alkaptonurie

Porucha metabolismu aromatických aminokyselin

Defekt v degradaci tyrozinu

- mutace v genu pro dioxygenázu
- hromadění kyseliny homogentisové – ukládání v měkkých tkáních
- poškození srdečních chlopní, ledvin a kloubů

Osoby s tmavnoucí močí

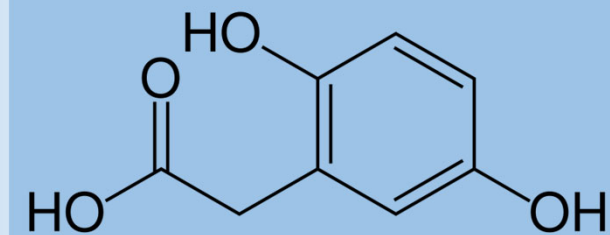

Fig. 3: Comparison of Colour of Freshly Voided Urine and Urine after 24 Hours

<https://www.hinsdale86.org/staff/kgabric/Disease12/Alkaptonuria/conclusion.htm>

1859 Boedeker- alkapton v moči

1891 kys.homogentisová

Kosmetické vady

Figura 2 - Depósito de pigmentação ocrônica de coloração azul-enebecida na pele das mãos.

Závažnější vady

Coxarthrosa
Chlopenní vady
Urolithiasa
(kameny)

<http://bjournal.com/content/vol83/issue6/images/large/98532.f1.jpeg>

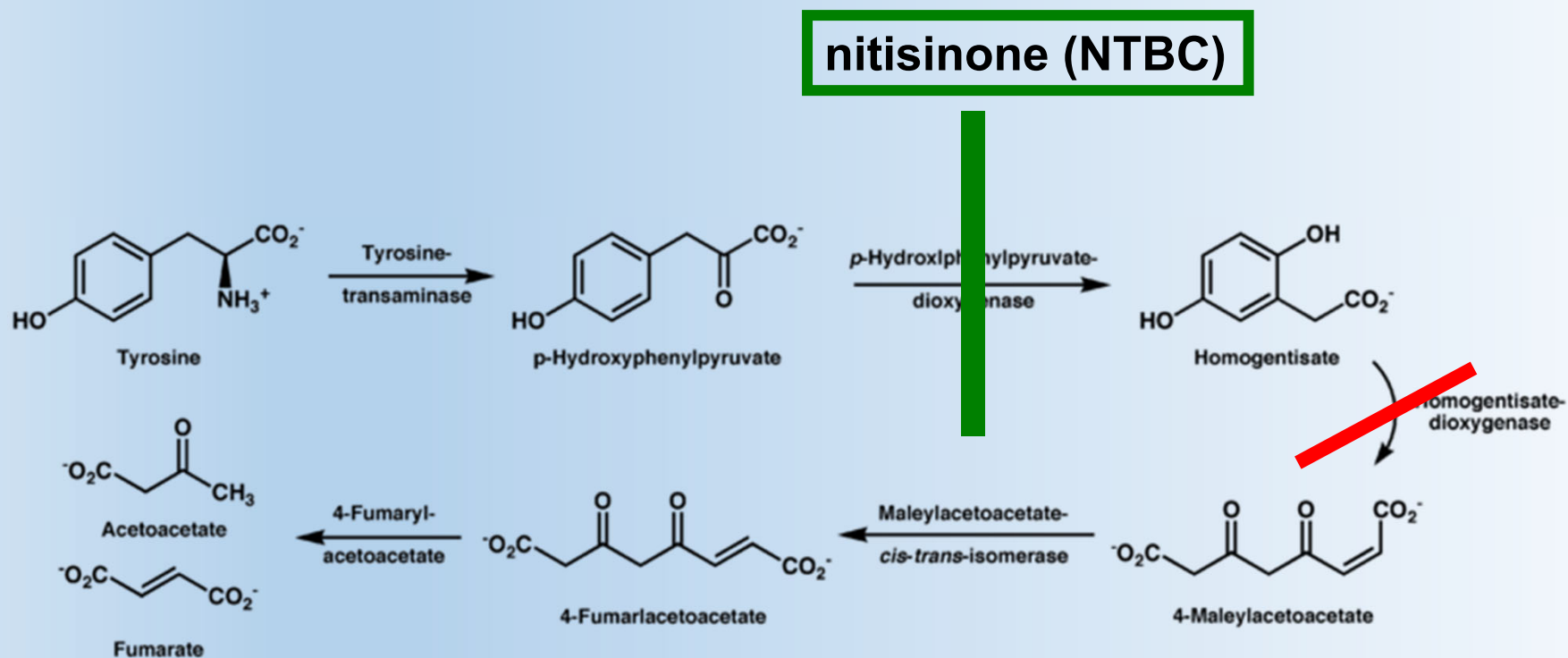
<http://www.scielo.br/img/revistas/rbr/v46n5/a14fig02.jpg>

http://www.mja.com.au/public/issues/184_12_190606/sha20286_fm-1b.jpg

Léčba alkaptonurie

- Dieta se sníženým příjmem fenylalaninu a tyrozinu
- Vitamin C – zabraňuje vazbě kyseliny homogentisové na pojivo a snižuje její vylučování močí

Nová blokáda nad enzymovým deficitem

1991 – počátek používání, nahradil transplantaci jater

Homocystinurie

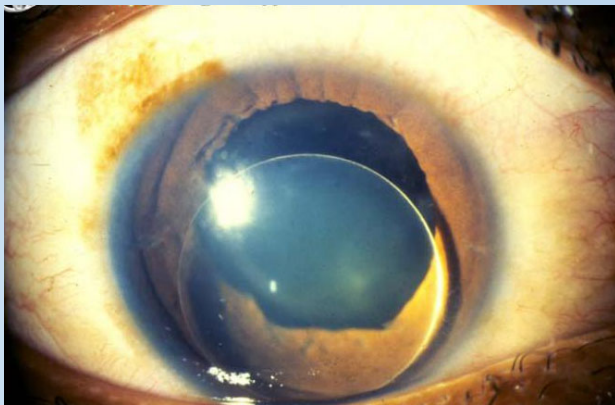
- Porucha aktivity cystathion beta-syntázy (CBS deficit)
  - katalyzuje tvorbu cystathionu z homocysteinu a serinu
  - homocystein se kumuluje v krvi a moči

Výskyt – 1:200 000

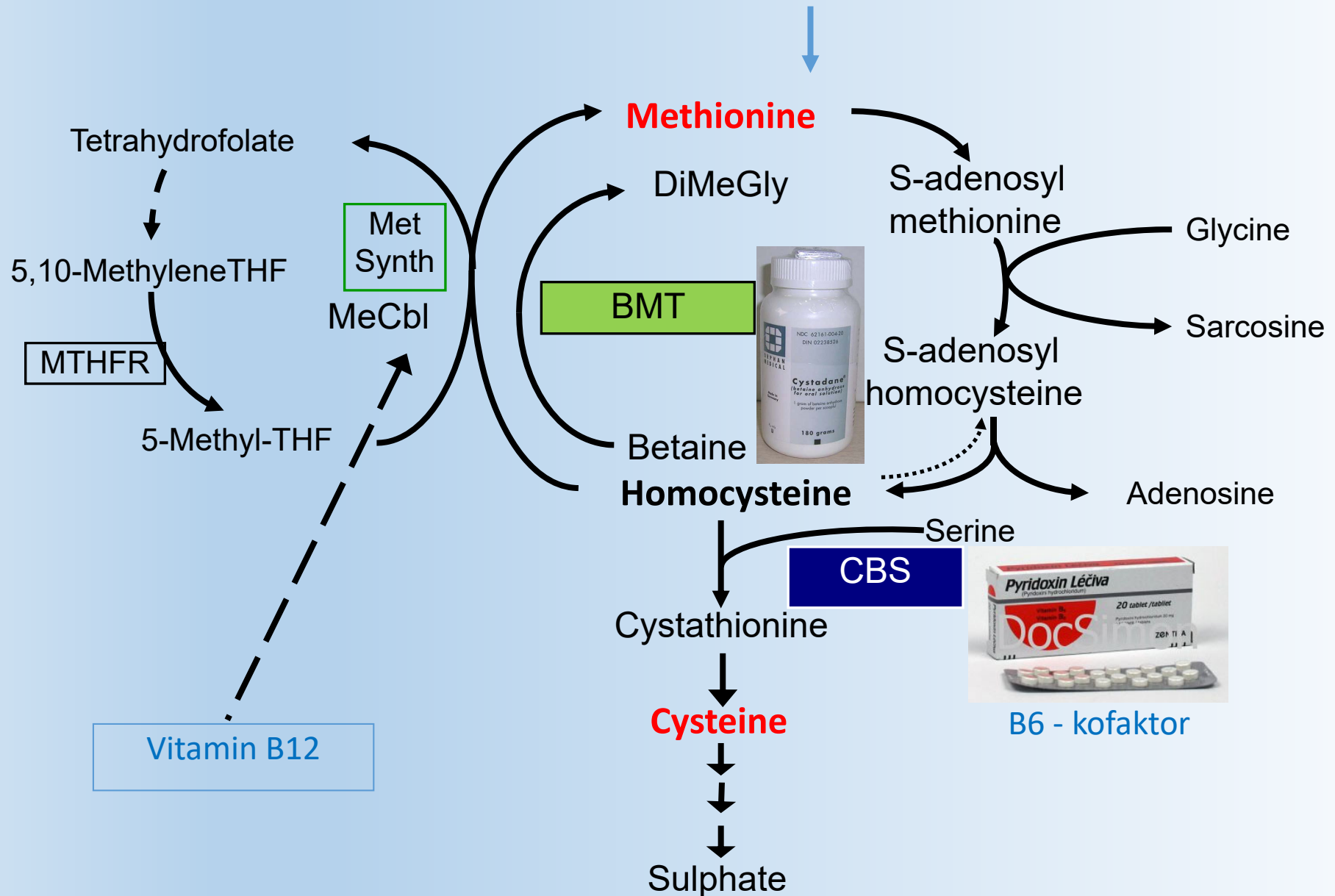
- Postižení oka – dislokace čočky, krátkozrakost, glaukom
- Postižení kostí – Marfan-like, osteopatie, kyfoslóza
- Postižení CNS – PMR, neuropatie, epilepsie
- Postižení cévního systému - trombózy

Léčba – dieta s nízkým Met

- pyridoxin jako chaperon (vysoké koncentrace)
- kyselina listová
- betain pro zvýšení remethylace

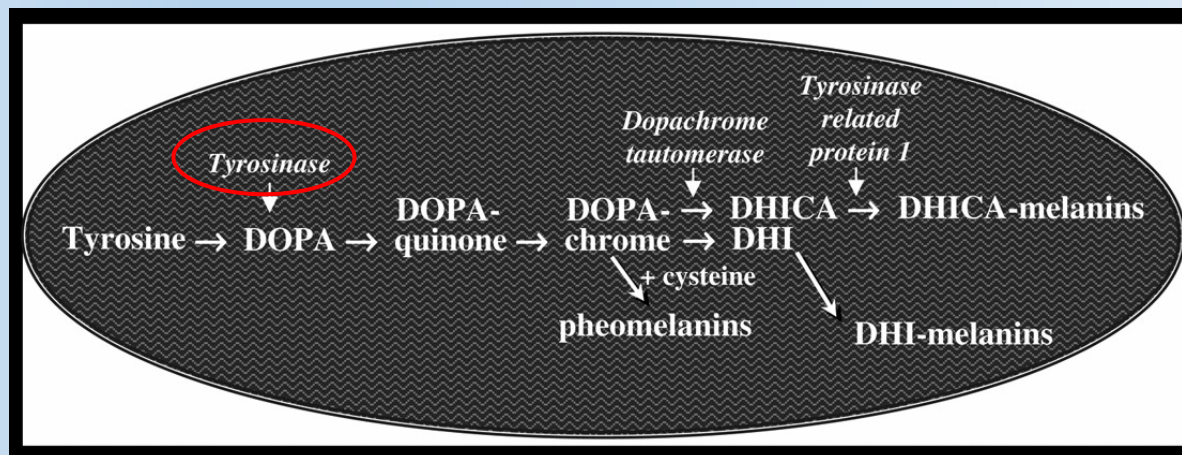
Homocystinurie

Albinismus

- Autozomálně recesivní dědičnost
- Výskyt 1 :20 000
- Defekt enzymu tyrozinázy
- Částečné nebo úplné chybění melaninu (lidi, zvířata i rostliny)
- Pigment v melanocytech – obrana před UV zářením

Závěr

- DMP jsou relativně časté
- Ročně se narodí v ČR > 200 dětí s DMP
- Rozšíření novorozeneckého screeningu
- Efektivita a náklady léčby variabilní
- Stoupá počet léčitelných DMP
- Některé choroby dobře ovlivnitelné dietou